Samordnings-förbundet UMEÅ

Slutrapport

#ALLMÄNNA UPPGIFTER

Projektets namn:	Gemensamma Taget Vuxna	
Rapporten har skrivits av:	Jonas Lundh	
Projektägare:	Arbetsförmedlingen	
Samverkansparter:	Umeå Kommun, Försäkringskassan, Psykiatrin NUS. Samordningsförbundet	
Rapporten avser perioden:	2008-03-01	2010-06-30
Har ni gjort egna uppföljningar*	Ja	

Personliga reflektioner

”Nyttan av projektets möjligheter till en helhetssyn på individen har varit gränslös när det gäller att bryta ett utanförskap till arbete. Tillfället att utveckla den traditionella arbetsförmedlarrollen till att innefatta också ”social coaching” har varit lärorik och alldeles nödvändig. Är tacksam över att fått vara en del av den processen och hoppas att vi med gemensamma tag bidragit till uppbyggnaden av en utvecklad samverkan myndigheter emellan.”
Jonas Lundh, koordinator och coach GT Vuxna

”Rätt insats vid rätt tillfälle”- 2 år av omväxlande socialt arbete. Vid sidan av den röda tråden mot arbete eller studier har vi följt deltagarens behov. Hur vi arbetat kan enklast förklaras med följande roller och titulatur: kurator, tolk, advokat, guide/lots, telefonsupport (med problemlösning), arbetsförmedlare, USB.minne, väckarklocka… GT en tid med bred spännvidd av erfarenheter, mycket humor och för mig väldigt intressant och lärorikt.
Mia Lindberg, coach GT vuxna

”Samverkan är att lägga pussel.”
Hjördis Ahlm, leg. arbetsterapeut GT Vuxna

”Det goda teamsamarbetet kryddat med en god portion humor har gjort det möjligt för deltagarna att bli agenten i sitt eget liv. För mig har det varit en förmån att få jobba i ett team med ett holistiskt synsätt”
AnnCatrine Jonsson, leg. arbetsterapeut GT Vuxna

”Den kanske viktigaste erfarenheten jag tycker vi har fått från projektet är tiden det tar för många att bli redo för arbetsmarknaden samt

behovet av stöd som finns för dem att behålla arbetet över tid.

Den slående erfarenheten är dock den långa tidsrymden som många av våra deltagare behöver stöd för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Bristen på uppföljning efter projektets slut ser jag som en riskfaktor för flera av våra deltagare. En lyckosam faktor har varit att de har kunnat komma tillbaka till GT vid avbrott."
Jon Matsson, coach GT Vuxna

"Ett gemensamt grepp där fokus låg på att vara ett stöd i den förändring som deltagaren såg som önskvärd utifrån sina egna förmågor och situation. En målsättning att vara ett stöd i deltagarens arbete med att närma sej sina mål men även efter att målet nåtts. Många gånger är resan till målet inte det svåraste, utan det är att stå kvar när man kommit fram. Möjligheten till stöd när man nått målet kan vara det som avgör om man kan stå kvar och bygga på en varaktig förändring."
Göran Lindström, coach GT Vuxna

Innehållsförteckning

1. Projektsammanfattning ……4

2. Bakgrund och uppdrag……..5
2.1 Problemformulering……..5

3. Syfte, mål och målgrupp…….5
3.1 Syfte……..5
3.2 Mål…….5
3.3 Målgrupp……5

4. Organisation och arbetssätt……6
4.1 Styrning……..6
4.2 Samverkan……..6
4.3 Personalgruppen…….7
4.4 Personalgruppens arbete…….7
4.5 Basprogram…….8
4.6 Samhällsekonomisk analys…….9

5. Resultat och uppföljning……10
5.1 Analys av mål och måluppfyllelse……10
5.2 Slutsatser beträffande mål och måluppfyllelse……..11
5.3 Analys av målgrupp……...12
5.4 Slutsatser beträffande målgrupp……14
5.5 Analys och slutsatser av styrning av projektet……..15
5.6 Analys av samverkan…….15
5.7 Slutsatser beträffande samverkan……..19
5.8 Analys av personalgruppen……...21
5.9 Slutsatser beträffande personalgruppen……21
5.10 Analys av basprogrammet……..22
5.11 Slutsatser beträffande basprogrammet……23

6. Faktaruta…….25

7. Generell analys och slutsatser……26

I slutrapporten som följer finns först en beskrivande del kring uppdraget, mål och målgrupp samt organisation och arbetssätt. Därefter kommenteras vart och ett av områdena mål och målgrupp, styrning, samverkan, personal och basprogram utifrån en analys och slutsats. Under projektet har även en samhällsekonomisk analys gjorts vilken redovisas på sidan 9. Slutrapporten avslutas med en generell analys och slutsatser där även den samhällsekonomiska analysen kommenteras.

1. Projektsammanfattning

Samverkansprojektet Gemensamma Taget Vuxna, kallat GT Vuxna, har genomförts under perioden 080301-100630. De samverkande aktörerna har varit Umeå Kommun med både Socialtjänsten och VIVA Resurs, Försäkringskassan, Psykiatrin vid Västerbottens Läns Landsting, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet i Västerbotten. Arbetsförmedlingen har varit projektägare för projektet. Fyra personer har arbetat på heltid i projektet. Två coacher har varit anställda av Umeå Kommun och en coach och en coach/koordinator av Arbetsförmedlingen. Under projektets 10 sista månader har två arbetsterapeuter från Psykiatrin arbetat 20 % vardera.

Projektet har vänt sig till personer som är mellan 25-45 år och som har kontakt med minst två av de ovan uppräknade aktörerna. Den genomsnittliga deltagaren har varit drygt 30 år, i behov av stöd från flera myndigheter i nästan fem år, företrädelsevis från Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten. Det övergripande målet med projektet har varit för deltagare att uppnå egen försörjning via arbete eller studier samt uppleva en förbättrad livssituation. Ambitionen har också varit att förbättra samverkan mellan de deltagande aktörerna.

Verksamheten har letts av en styrgrupp bestående av representanter från samtliga inblandade aktörer där Arbetsförmedlingens representant varit ordförande. Vidare har samverkan skett genom en så kallad rekryteringsgrupp där en person från Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen samt koordinator förberett ärenden. Övrig samverkan har skett genom kontakter på handläggarnivå.

Medverkan i projektet har inneburit att deltagaren under de första fyra veckorna genomgått en så kallat basprogram. Basprogrammets innehåll har bestått av traditionella jobbsökaraktiviteter och introduktion i hur man kan öka självförtroende och självkänsla. Arbetsterapeuterna har i basprogrammet under projektets sista tio månader haft fokus på vikten av fungerande vardagsrutiner för att också arbetslivet ska fungera. Efter avslutat basprogram har individuell planering vidtagit.

I projektet har totalt 94 personer deltagit. 44 % har lämnat projektet till arbete och 19 % till studier. Målet om 40 % till arbete eller studier har således uppnåtts. Egna uppföljningar och externa arbeten visar att målen om förbättrad kommunikation mellan myndigheter och ökat välbefinnande hos individerna till stora delar infriats.

GT Vuxna har varit ett lyckat projekt med hög måluppfyllelse. I viss utsträckning har nya behov hos en redan känd målgrupp identifierats. Genom en holistisk människosyn har komplexa livsöden stöttats mot egen försörjning. Projektet har inte nöjt sig med att deltagarna bara har gått till arbete eller studier. En metodik har utarbetats för att också försöka få individen att behålla arbetet. Strävan har varit att nå varaktig egen försörjning från ett långsiktigt bidragsberoende. Den samhällsekonomiska analysen visar att den här typen av insatser kortsiktigt kan vara olönsamma ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, men att det på lång sikt finns flera som tjänar på detta. Förhoppningsvis kan det goda samverkansklimat som finns i Umeå fortsätta utvecklas, och de erfarenheter som vunnits i GT Vuxna också komma andra individer till gagn.

2. Bakgrund och uppdrag

Projektet har vuxit fram ur rejäla behov som respektive deltagande myndigheter under många år har känt till, men som man var för sig inte har kunnat hitta lösningar på. Projektet har vuxit fram i en arbetsgrupp med representanter från Umeå kommun(Socialtjänsten, Viva arbetsmarknad), Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Psykiatrin och Samordningsförbundet. Inblandade parter är överens om att det finns ett stort behov av samordnade insatser för de individer som man vet i omgångar aktualiseras för stöd hos de olika myndigheter och som av olika orsaker har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Man har också varit överens om att inte bygga ny verksamhet utan sammanföra och vidareutveckla de resurser som redan finns i så stor utsträckning som möjligt.

2.1 Problemformulering

För att öka målgruppens chanser till egen försörjning har fem utvecklingsområden varit i fokus:
- Samordnade utredningar i ett tidigare skede
- Bättre kommunikation mellan de inblandade myndigheterna
- Omfattande stöd till den enskilde
- Gemensamma bedömningar
- Arbetet – praktik – eller annan aktivitet

3. Syfte, mål och målgrupp

3.1 Syfte
Syftet har varit att individer som är i kontakt med minst två deltagande myndigheter skall komma ut i arbete, kunna försörja sig själva och därmed nå ökad livskvalitet.

3.2 Mål
Det övergripande målet var att genom en fungerande samverkansmodell mellan de deltagande myndigheters optimerade resurser, stödja den enskilde till egen försörjning. Målsättningen för deltagande individer är:
a) att minst 40 % skall finna, få och behålla ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden, med eller utan finansiellt stöd alternativt gå vidare till studier
b) Att individen hamnar där han/hon får rätt stöd av rätt myndighet
c) att 100 % skall uppleva att livssituationen förbättrats
d) att 100 % skall ha upplevt att insatsen håller god kvalité
e) att 100 % skall ha upplevt sig kunna påverka sitt eget deltagande i projektet.

3.3 Målgrupp

Målgruppen för projektet är individer med oklara förutsättningar som stått utanför arbetsmarknaden länge och bedöms behöva omfattande motivationsinsatser.
Satsningen skall rikta sig till män och kvinnor i åldern 25-45 år som har kontakt med minst två av de deltagande myndigheterna.

4. Organisation och arbetssätt

4.1 Styrning

Projektet har letts av en styrgrupp med representanter från de deltagande myndigheterna. Styrgruppens uppgift har varit att koordinera den gemensamma styrningen för projektet. Sammanträden har ägt rum var 6:e vecka där koordinatorn varit sammankallande och protokollförare. Ordförande för styrgruppen är Arbetsförmedlingens representant i egenskap av projektägare för projektet.

De regelbundna träffarna har följt en uppgjord planering och dagordning. Utöver att diskutera de konkreta frågor som rört Gemensamma Taget Vuxna, har var och en i styrgruppen en möjlighet att ge en bild av nuläget hos respektive myndighet. Genom detta så har kunskapen och förståelsen för myndigheternas situation ökat. Med en ökad kunskap för varandras aktuella nuläge har samverkan underlättats betydligt i såväl styrgruppen som verksamheten som helhet. Förutom en beskrivning av nuläget kan dessa diskussioner ibland haft karaktären av att vara övergripande och framåtsyftande där man tydligt sett behovet av samverkan mellan aktörerna.

Koordinatorns roll har varit att arbeta operativt i projektet, men även vara sammankallande för styrgruppen och rekryteringsgruppen. Koordinatorn skall också ha bevakat utvecklingen i de ordinarie verksamheterna och identifiera utvecklingsområden kopplat till projektet.

4.2 Samverkan

Rekryteringsgruppen har fungerat som vägen in i projektet för deltagarna. Den har bestått av en handläggare från vardera Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen som tillsammans med koordinatorn ansvarat för att göra en gemensam bedömning av individens situation och huruvida Gemensamma Taget Vuxna kan vara det stöd personen är i behov av. Ärenden från Försäkringskassan har gått via Arbetsförmedlingens tjänsteman. Gruppen har träffats cirka två veckor innan varje gruppstart och föregåtts av kontakt mellan handläggarna.

Rekryteringsgruppen har haft tillgång till relevant utredningsmaterial rörande varje individ som kan ha varit aktuell för ”Gemensamma Taget”. Aktualisering till projektet har skett genom en kort framställan från ansvarig handläggare till rekryteringsgruppen beträffande stödbehov. Därefter har handläggarna i rekryteringsgruppen från respektive myndighet ansvarat för att ta fram nödvändigt material till rekryteringsgruppens träffar. Respektive myndighet har ansvarat för att presumtiva deltagare fått relevant information om ”Gemensamma Taget” och att det finns ett medgivande från den enskilde gällande sekretessfrågan.

Psykiatrins roll i projektet har utvecklats över tid. Från att till en början ha varit psykologkonsultation två timmar varannan vecka till att de sista 10 månaderna varit bemannat med två deltidsanställa arbetsterapeuter. Under dessa månader har även konsultation ägt rum vid några tillfällen med ansvarig arbetsterapeut från psykiatrin. Avsikten med denna förändring var att sätta ett tydligare fokus på att stötta deltagarna i vardagsrutiner vid sidan av arbete. Detta behov uppmärksammades då ett flertal personer lämnade GT Vuxna till arbete men hade svårigheter att behålla arbetet. Många gånger var orsaken till att man blev av med arbetet att vardagsrutinerna inte fungerat, vilket fått konsekvenser för anställningen.

Försäkringskassans roll i projektet har även den utvecklats under projektet. Till en början fanns det vissa oklarheter med hur den två timmar långa konsultationstid som fanns avsatt varannan vecka skulle användas. En ny ansats togs och under andra halvan av projektet fanns två försäkringsspecialister från Försäkringskassan och fungerade som projektets kontaktpersoner i socialförsäkringsfrågor. Avsikten var att dessa skulle konsulteras vid ansökan om sjuk- eller aktivitetsersättning för deltagare där en samlad bedömning från projektet varit att fullständig arbetsförmåga saknats.

Samverkan på handläggarnivån med handläggare på respektive myndighet har skett genom telefonsamtal eller mail. För personer som uppburit försörjningsstöd från Socialtjänsten har månadsvis feedback lämnats till ordinarie handläggare via närvarorapporterna som skickats till Socialtjänsten. Avsikten har hela tiden varit att det skulle uppfattas som enkelt och obyråkratiskt att komma i kontakt med GT Vuxna och att det löpande skall ha funnits ett återrapporteringssystem till handläggare. Samma behov på återkoppling har inte skett till handläggare på Arbetsförmedlingen eftersom ansvarig handläggare på Arbetsförmedlingen har efter en vecka i basprogrammet blivit någon av Arbetsförmedlingens coacher i projektet. Ett studentarbete om kommunikation i nätverket kring GT Vuxna utfördes av psykologstudenter vid Umeå Universitet och omnämns senare i slutrapporten.

4.3 Personalgruppen

I projektet arbetade till en början fyra personer (4,0 årsarbetare, 1 kvinna och 3 män), varav en hade funktionen som samordnare för arbetsgivarkontakterna, två coacher samt en koordinator. Två av coacherna har varit anställda av Umeå Kommun, VIVA Resurs och Socialtjänsten. Den ansvarige för arbetsgivarkontakter samt koordinatorn har haft sin organisatoriska tillhörighet på Arbetsförmedlingen. De sista 10 månaderna har två arbetsterapeuter från psykiatrin arbetat vardera 20 % av en heltid.

4.4 Personalgruppens arbete

Arbetet i projektet har genomsyrats delaktighet, engagemang och hög effektivitet kombinerat med en portion humor. Det tog ungefär ett halvår innan rollerna i gruppen började utkristalliseras. Coacherna från Arbetsförmedlingen hade initialt något tydligare rollbeskrivningar medan ett visst sökande förekom för att hitta rollerna för kommunens coacher. Utifrån projektbeskrivningen och med respekt för varandras erfarenheter och kunskap enades projektgruppen initialt om två huvudinriktningar som projektet skulle erbjuda. Naturligtvis skulle projektet arbeta med jobbsökaraktiviteter av olika slag. Förutom detta skulle projektet också ge individen möjlighet till en inre utveckling genom att diskutera och tillhandhålla redskap gällande självförtroende och självkänsla. Avsikten var att därigenom ge individen relevanta kunskaper och insikter samtidigt som personalens kompetens bäst skulle kunna tillvaratas. Efter ungefär ett års verksamhet upptäcktes ett behov av att arbeta med ytterligare en inriktning i projektet. Utifrån att ett antal deltagare fått arbete som man inte lyckades behålla, mycket på grund av att livet vid sidan av arbete inte fungerade, tillkom arbetet med att mer systematiskt verka för fungerande rutiner i vardagen. Arbetet med en behållarfunktion inleddes och utmynnade så småningom i två arbetsterapeuter från psykiatrin som en del i personalgruppen.

Lokaliseringen i kontorslandskap har underlättat kommunikationen coacher emellan och bidragit till en effektiv problemlösning. En nyfikenhet från coacherna att lära av varandra och en öppenhet och prestigelöshet att dela med sig, har fördjupat samarbetet. För att fortsätta

tillvarata respektive myndighets erfarenheter och personalens kompetens har personalen eftersträvat att vid behov arbeta parvis över myndighetsgränserna. Genom detta arbetssätt har de samordnade insatserna som projektet strävat efter förstärkts.

Personalen initierade extern handledning under det första året utifrån att sådan möjlighet fanns enligt projektplan. Denna avbröts dock då såväl handledare som projektgrupp ansåg den överflödig. Handledningen skulle ha kunnat återupptas om behov funnits. Något sådant behov uppstod emellertid inte utan såväl processarbetet i personalgruppen som handledning i enskilda ärenden kunde tillgodoses inom befintliga strukturer.

De kompetensutvecklingsinsatser som genomförts har i stort sett riktat sig till samtliga personal. Alla har fått en utbildning i hur man ska genomföra och tolka ASI intervjuer som gjordes på varje deltagare vid uppstart. Utöver det har personalen genomgått en mycket uppskattad coachutbildning som resulterade i att all personal kunnat titulera sig ”Diplomerad coach”. Slutligen kan även nämnas att coacherna från Arbetsförmedlingen genomgick utbildning så att de kunde fatta beslut om subventionerade anställningar.

Förutom de ovan nämnda formella kompetensutvecklingsinsatser som ägt rum har personalen fått ökad kunskap om de övriga deltagande myndigheters uppdrag, verksamhet och regelverk. En ökad förståelse för varandras utgångspunkter och kunskap om uppdraget har varit nödvändigt för att kunna forma en verksamhet som präglas av en helhetssyn för individens bästa. Även en ökad kompetens gällande externa aktörers verksamhet har erhållits då personalen besökt och haft besök av ett antal verksamheter som finns i samhället för att stödja den målgrupp projektet arbetat med.

4.5 Basprogram

Efter att rekryteringsgruppen enats om vilka personer som skulle delta i Gemensamma Taget kallades dessa personer till ett församtal med den coach som kommer att vara ansvarig för personen under projektet. Församtalet kan ses som ett studiebesök som syftade till att ge personen mer information om innehållet i projektet, introducera denne i de lokaler som projektet bedrevs i och träffa coacherna.

Därefter inleds ett så kallat basprogram som sträcker sig under fyra veckor. Basprogrammet innebar i stort sett daglig närvaro och hade initialt huvudsak tre syften:

- inventera behov, utvecklingsområden och styrkor hos deltagande individer
- ge grundläggande redskap för att deltagarna ska komma vidare mot egen försörjning
- ta ut färdriktningen mot egen försörjning och/eller rätt stöd vid rätt tillfälle.

Ett fjärde syfte med att skapa rutiner och finnas i ett sammanhang blev påtagligt under projekttiden.

Arbetet bedrevs genom motivationshöjande samtal eller coachningsamtal, samt en praktisk del som inriktade sig på jobbsökaraktiviteter och förberedelse inför arbete eller studier.

I den motivationshöjande delen arbetade man med att medvetandegöra tankemönster, intentioner, värderingar och beteenden. Detta för att stärka individens egna drivkrafter. Syftet med detta var att ge individen konkreta verktyg för att aktivt kunna förändra sin situation men också för att jobba mycket med egen reflektion och övningar för att öka deltagarnas självinsikt, stärka självbilden och självförtroendet.

Den praktiska delen innehöll kompetensinventering, CV/personligt brev, presentationsteknik, omvärldsanalys, ansökan, intervjuträning, data, arbetsgivarkontakter och studiebesök. Målsättningen var att öka kunskapen kring arbete, arbetsmarknad och arbetssökande.

Kortfattat kan det fyra veckor långa basprogrammet beskrivas så att den första veckan syftade till att lära känna individen och bygga upp en relation. Individens styrkor och utvecklingsområden försökte man identifiera genom såväl samtal som mindre uppgifter där man skulle skatta sina egna förmågor. Vidare påbörjades arbetet med att hitta rutiner i vardagen samt ta ut en riktning mot arbete eller studier under de tre timmarna per dag som deltagaren närvarade. Den andra veckan i basprogrammet innebar sex timmar daglig närvaro. Tiden ägnades åt i huvudsak olika jobbsökaraktiviteter parallellt med coachingsamtal. Under den tredje veckan i basprogrammet lades den mesta av tiden till att arbeta med redskap som kan användas för att förbättra självförtroendet och självkänslan samt stresshantering. Basprogrammet avslutades under den fjärde veckan med att lägga mycket tid på en individuell planering. Löpande utvärderingar har gjorts av veckorna i basprogrammet och redovisas längre fram i rapporten. Det material som använts under basprogrammet finns sparat i särskild pärm och på USB minne.

Vid upprepad frånvaro eller annan misskötsamhet kunde personen återföras till myndighet via ett tre- eller fyrpartssamtal där handläggare från aktualiserade myndigheter deltar tillsammans med deltagaren och coachen från projektet. Samtalet initieras av projektet som också var sammankallade. Vid avslut överlämnas skriftlig avslutsdokumentation om vad som skett under den tid som deltagaren varit med. Vidare noterades vad coacherna observerat och om möjligt också föreslogs vilket stöd individen skulle vara i behov av för att kunna komma vidare mot egen försörjning.

I projektbudget fanns avsatta medel för individuella insatser i en så kallad Rehabpott. Avsikten var att denna skulle användas för otraditionell verksamhet eller som budget för exempelvis kompletterande utredningar, kortare utbildningar, stödinsatser eller annat som har sin utgångspunkt i individens behov och som bedöms som viktigt för att ta steget mot egen försörjning. Insatser ur Rehabpotten har under projekttiden i huvudsak använts till inköp av fyra neuropsykiatriska utredningar.

4. 6 Samhällsekonomisk analys

GT Vuxna har utvärderat de samhällsekonomiska effekterna för 33 slumpmässigt utvalda individer som deltagit i projektet. Utvärderingen har gjorts av Payoff som använt sig av en modell som kallas NyttoSam. Uppdraget har varit att samla information angående deltagarnas försörjningssituation och dess nyttjande av samhällets resurser. Utvärderingen har syftat till att studera hur personernas situation 12 månader efter att ha lämnat projektet förändrats relativt situationen 12 månader före medverkan. Analysen visar på att lönsamheten på kort sikt (12 månader) är negativ för samtliga inblandade aktörer. Det förklaras främst utifrån att få personer kommit till produktivt arbete och att insatsen av offentliga stödresurser ökat. Den prognos som görs i rapporten visar dock på att det på längre sikt sannolikt kommer att vara en positiv utveckling för deltagarna vad gäller deras egen försörjning och möjligheten att komma till arbete. Resultatet finns redovisat i särskilt rapport ställd till Samordningsförbundet och kommenteras här i slutrapporten under generell analys och slutsatser.

5. Resultat och uppföljning

5.1 Analys av mål och måluppfyllelse

Resultatet visar att målnivån om 40 % till arbete eller studier (mål a) har uppnåtts. I skrivande stund har 44 % lämnat projektet till arbete och 19 % till studier. Nästan 15 % har gått via utbildning genom projektet till arbete. Till stora delar handlar det om subventionerade anställningar. Vanligast är Nystartsjobb som grundar sig på långvarig kontakt med myndigheter. Vidare har det förkommit lönestöd till arbetsgivare i form av lönebidrag, trygghetsanställning och offentligt skyddat arbete för att kompensera en funktionsnedsättning. Jobben har varit företrädelsevis varit heltidsanställningar med det har även förekommit överenskommelser på deltid utifrån företagens behov. För att försöka ge en mer rättvis bild av resultatet har projektet även kontrollerat hur många som fortfarande är i arbete eller studier efter en, tre och sex månader. Denna mätning har gjorts med anledning av det uppmärksammade problemet med att behålla en anställning när man väl fått jobbet. Mätningen visar att drygt 8 % av dem som gått till anställning inte längre har kvar sitt jobb efter sex månader. Några av dessa har en naturlig förklaring utifrån att anställningen inte hade för avsikt att vara tillsvidare. Det finns dock ett flertal arbeten som avbrutits i förtid där intentionerna varit en längre anställning. Beträffande studier är avbrotten inte lika frekventa. Orsakerna till att vissa studier inte fullföljts är nästan uteslutande brister i de exekutiva funktionerna.

För att uppnå målet om att individen skall hamna där han/hon får rätt stöd av rätt myndighet (mål b) har GT Vuxna strävat efter att vara en form av ”samhällskoordinator” och försökt knyta kontakt med ett flertal olika samhällsaktörer som på ett eller annat sätt kan komma i kontakt med målgruppen. Projektet har medvetet och successivt byggt ett nätverk vid sidan om de deltagande myndigheterna. GT Vuxna har bland annat besökt och haft besök av Björkgården i Sävar utifrån deras kompetens gällande utredningar. I nätverket runt projektet ingår bland annat också kontakter med handläggare inom LSS på Umeå Kommun, Alkohol och drogmottagningen, CSN med flera. Genom ett upparbetat nätverk och kunskaper om deras verksamhet hoppas vi kunnat infria ambitionen om att individen skall få rätt stöd av rätt aktör.

Att mäta huruvida livssituationen har förbättrats under projekttiden (mål c) har gjorts genom att låta varje deltagare under den första veckan fylla i en enkät om hur tillfreds personen är inom olika livsområden. Denna tillfredsskala har sedan följts upp under sista veckan i projektet där deltagaren ånyo fått fylla i samma enkät. Ambitionen var att även tillfredsskalan skulle fyllas i då deltagaren lämnade projektet men så har sällan blivit fallet mycket på grund av bristande arbetsrutiner beträffande detta. Från de två mättillfällena inom ramen för basprogrammet kan ändock konstateras att många uttrycker att deras livssituation förbättrats något bara under basprogrammet. Detta främst kopplat till att man upplever att det börjat utkristalliseras en viss riktning om varthän man ska ta vägen i framtiden.

Som avslutning på varje basprogramsvecka har deltagarna fått möjlighet att utvärdera veckan. Den sista fredagen i basprogrammet har hela programmet utvärderats. På skattningsskalor har deltagarna fått skatta innehållet under basprogrammet rörande gruppaktiviteter, coachernas insatser och deras egen prestation. Genom detta förfarande har vi kunnat mäta om insatsen hållit god kvalité (mål d). Ytterst sällan har betyget hamnat under fem på den tiogradiga skalan. Överlag har coachernas insats varit den parameter som fått högst betyg runt 8.5 och gruppaktiviteterna lägst runt 7. Således bör målet om att insatsen skall upplevas hålla god

kvalité sägas vara uppfylld.

Till viss del har även utvärderingsenkäterna varit ett stöd för att mäta om deltagaren upplever sig kunnat påverka sitt eget deltagande i projektet (mål e). Här vittnar svaren om att själva basprogrammets innehåll har man inte upplevt sig kunna påverka i någon större utsträckning. Försök från projektets sida har dock gjorts genom att låta deltagarna själva forma innehållet både genom helt tom agenda och möjlighet till valbara avsnitt. Inget utav dessa försök har emellertid fallit väl ut, och deltagarna har uttryckt en önskan om att låta coacherna styra innehållet. I stort sett har inget basprogram varit det andra likt då deltagarnas synpunkter från utvärderingen har legat till grund för justeringar till kommande grupper. När det gäller verksamheten vid sidan av basprogrammet uttrycker däremot samtliga att de kunnat påverka sitt deltagande i projektet genom att äntligen blivit lyssnade till. Ett uppsatsarbete från en socionomstudent vid Umeå Universitet, ”Se människan” av Emelie Spjuth, har i GT Vuxna belyst den asymmetriska maktaspekten mellan myndigheter och individ. Hennes slutsatser efter att ha genomfört fyra djupintervjuer på deltagare är bland annat att klienter konstrueras som passiva med hjälp av tvångsmässiga inslag. Författarens slutsatser om en rådande asymmetrisk maktrelation mellan myndighet och individ är redan känd, men att deltagarna konstrueras passiva delas inte av coacherna i projektet men visar ändå på att maktperspektivet mellan myndighet och individ bör beaktas. Uppsatsen i dess helhet finns att tillgå hos GT Vuxna eller via Umeå Universitets hemsida.

5.2 Slutsatser beträffande mål och måluppfyllelse

I början av projekttiden var det svårt att leva upp till målsättningen om 40 % till arbete eller studier. Orsakerna till detta var naturligtvis flera men att förhållandena på arbetsmarknaden dramatiskt förändrades under hösten 2008 påverkade naturligtvis resultatet. Så här i efterhand går det dock inte att enbart förklara de ouppnådda målnivåerna på den sviktande arbetsmarknaden. Trots att vi idag ännu befinner oss i en lågkonjunktur så uppnår projektet ett resultat motsvarande över 60 % till arbete eller studier. Vilka slutsatser kan dras av detta? Under det senaste året har förvisso arbetsmarknadens ändå stabiliserat sig och det har varit möjligt att diskutera nyanställningar med företag på ett annat sätt än vid uppstarten av projektet. En annan förklaring till framgången är nog att projektet identifierat behov hos denna målgrupp som tidigare inte varit så tydliga. Utifrån detta har det över tid upparbetats förbättrade arbetsmetoder för hur deltagarna i denna målgrupp skall stödjas mot egen försörjning och då speciellt det som sker tiden efter basprogrammet. Utifrån särskilda behov hos deltagaren har det också varit möjligt att bättre ackvirera lämpliga arbeten och kompensera för eventuella begränsningar. Avgörande för att nå projektmålen har varit den ökade förståelsen för komplexiteten som många av deltagarna bar på och det successiva och ömsesidiga lärandet inom projektet.

Förhållningssättet från coachernas sida har i samtal med deltagaren utvecklats till att coachen blivit en del av deltagarens process istället som det inledningsvis emellanåt kunde vara deltagaren som var en del av coachens agenda. Detta kan till viss del förklaras av det fanns en resultatfixering initialt att snabbt leva upp till de satta projektmålen. Häri bottnar en problematik i vilka effekter kvantitativa mål kan få i en kvalitativ verksamhet och hur bör de i så fall formuleras? Projektets andra halva har ett betydligt bättre resultat i andelen till arbete eller studier i jämförelse med det första året. Detta till trots att man inte har kunnat se någon större skillnad i bakgrunden hos deltagarna. Känslan är att det under andra halvan har varit fler personer som stått något längre ifrån än de deltagare som varit med i de första grupperna. En del av en förklaring är den ljusnande arbetsmarknaden men framförallt vittnar det om att

den målgrupp som projektet arbetat med behöver stöd över en längre tidsperiod.

Under projektet har det varit svårt att leva upp till maxgränsen om nio månaders deltagande. Många gånger har det funnits behov hos deltagare som inte kunnat tillgodoses under denna period. Projektet har då valt att låta deltagaren stanna i projektet och har många gånger inlett en form av enklare samtalsbehandling trots att detta inte var avsikten i projektbeskrivningen. Naturligtvis går det alltid att diskutera vad som är behandlingen eller inte men ett större behandlingsbehov har identifierats och också levererats mot projektets intentioner. Utifrån projektmål blir frågan rent hypotetisk men hur hade måluppfyllelsen varit om enklare former av behandling inte inletts utan istället återförts till aktualiserande myndighet. Mer tid hade då frigjorts till att stödja individer som inte lika tydligt uttryckt behandlingsbehov och dessa kanske snabbare kommit till arbete eller studier. Att låta vissa deltagare medverka över en längre tid har många gånger visat sig vara helt rätt då individen behövt längre förberedelsetid för arbete eller studier men också kopplat till ett ökat välbefinnande och förbättrad livssituation.

Att göra en bedömning av vilka som skall vara kvar i projektet och vilka som har andra behov är oerhört svår att göra. I personalgruppen har vi mer än en gång blivit positivt överraskade där det visat sig att deltagare kunnat komma vidare trots av coacherna varit skeptiska. Andra problem som kan uppstå om projektet alltför snabbt återfört individen är en legitimitetsbrist för projektet bland samverkande aktörer. Dessa har då kunnat få en uppfattning om att projektet inte lever upp till andemeningen att arbeta med de personer som av oklar andledning har ett fördjupat stödbehov då de relativt snabbt återförs. Nio månader kan tyckas vara en relativt lång tid men för personer som har gått utan arbete i upp till sjutton år är nio månader inte särskilt lång tidsperiod.

5.3 Analys av målgrupp

Vid inskrivning i projektet har samtliga deltagare via en enkät (SUS) fått ange hur länge de har varit i behov av stöd från en eller flera myndigheter. Majoriteten av deltagarna har här angett att de varit i behov av stöd i mer än fem år. Som nämndes tidigare har ett antal personer som har neuropsykiatriska funktionshinder identifierats genom att projektet har köpt in externa utredningar. Vid samtliga fyra tillfällen har resultatet från utredningarna visat att personerna väl uppfyller kriterierna för att kunna ställa en neuropsykiatrisk diagnos. Ett sådant besked mottages naturligtvis med både oro och ängslan men med lite distans mest som en lättnad och som en förklaring till frågor och missförstånd som man stött på genom livet.

Att stödja den målgrupp som projektet arbetar med kan innebära arbete med långa processer, ibland livslånga sådana. För personer som varit arbetssökande under flera år så tar det tid att både ackvirera plats men också att stödja deltagaren till modet att bryta ett invant beteende och lämna en trygghet. Det är nödvändigt att låta tålamod genomsyra mycket av arbetet. Likaså är motivationsarbetet viktigt, att deltagarna känt sig respekterade, hörda och att deras vilja spelat roll.

Ofta bottnar svårigheterna i ekonomiska bekymmer och bristande självkänsla och en ”psykosocial ryggsäck” som många burit med sig. Innehållet i denna ryggsäck är av varierande slag och har medfört ett beteendemönster hos individen som av många kan uppfattas som annorlunda. Det är många gånger komplexa situationer som individen har hamnat i och gemensamt för alla är att varje situation är unik. Vi har nedan försökt kategorisera i prioritetsordning vilka anledningar vi har kunnat se till utanförskapet:

1) Deltagare som burit på en psykosocial ryggsäck som tar sig uttryck i en bristande självkänsla och svagt självförtroende och medför svårigheter i sociala kontakter, bristande rutiner och tillitsbrist. Många av deltagarna har varit väldigt ensamma personer som nästan helt saknat socialt nätverk i det verkliga livet. Det nätverk och kompisar som funnit har varit via datorn. Vidare skapar avsaknaden av ekonomisk trygghet en enorm påfrestning och oro för att klara vardagen.
2) Den psykiska ohälsan har också varit påtagligt vanlig förekommande hos deltagarna. En del har haft pågående samtal hos kurator eller inom psykiatrin och när sådan kontakt inte funnits har projektet försökt initiera sådan. I väntan på sådan kontakt har coacherna emellanåt fört samtal av behandlingsliknande karaktär. Projektet har även köpt in ett antal neuropsykiatriska utredningar som samtliga visat på relativt omfattande funktionshinder. Förhoppningsvis kan resultatet från utredningen framgent vara ett stöd för individen till ett bättre mående och för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.
3) Olika former av missbruk har också förekommit hos ett antal av deltagarna. Förutom drogmissbruk har det funnits olika grader av spelmissbruk. Vanligtvis är det inte spel om pengar utan så kallade strategispel framför datorn.
4) Avsaknaden av en relevant utbildning. Många av deltagarna har inte fullgjort gymnasiet eller saknar vidareutbildning efter gymnasiet. Utbildningsnivån har således varit låg. Vissa saknar ännu motivation att utbilda sig vidare men under projektet har över 20 % tagit möjligheten att komma närmare egen försörjning via studier. Under projektet har 10 personer deltagit som har haft eftergymnasial utbildning.
5) Ett fåtal personer ha uppvisat fysiska funktionshinder som har gjort det svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Det kan vara svårt att alltid sätta fingret på vad som är orsaken till att personen befinner sig i ett utanförskap. Många gånger är det en mix av ovan uppräknade faktorer som sammantaget leder till en komplex situation. Konsekvensen blir att vardagen till slut upplevts vara ett för stort vattendrag att ta sig över att man inte ens försöker. Istället drar man täcket över huvudet som ofta resulterar i att bekymren ackumuleras oavsett det är fråga om ekonomi, mående eller missbruk. Av utomstående kan detta ibland tolkas som om personen är oföretagsam eller saknar vilja att ta sig ur problemen. Ofta sitter det inte i viljan utan i förmågan och här behöver personen stöd. Stödet måste därför självklart utformas individuellt men det behöver inte nödvändigtvis vara så omfattande och komplicerat. Ibland har det naturligtvis krävt mer omfattande stöd som projektet inte alltid kunna ge, utan har då fått stödja individen att ta de nödvändiga kontakter som kräva där rätt stöd kan lämnas. Det kan te sig lite motsägelsefullt i att å ena sidan hävda att problembilden kan vara komplex men att stödet nödvändigtvis inte behöver vara så avancerat. Förklaringen är att en anledning till utanförskapet kan vara en komplex mix av faktorer men att stödet för vart och en av faktorerna isolerat inte behöver vara så avancerat men däremot finnas över en längre tid. Detta är erfarenheter som projektet vunnit under projekttiden.

Förutom att diskutera uppnådda mål inom ramen för projektet finns annan fakta som kan vara intressant att få del av. I målbeskrivningen för projektet framgår att de 60 % som inte går till arbete eller studier skall återföras till aktualiserande myndighet. Vid en genomgång av samtliga 94 deltagare framkommer ett nästan ett omvänt förhållande. I dagsläget är det 28 personer av de totalt 94 deltagarna inskrivna på Arbetsförmedlingen i Umeå. Värt att notera här kan vara att den genomsnittliga inskrivningstiden på Arbetsförmedlingen för deltagarna i projektet var fem år. Till dessa 28 skall ytterligare 5 personer läggas som är inskrivna på

Arbetsförmedlingen som arbetssökande dock ej i Umeå. 4 personer befinner sig på FAS 3 och 2 personer är anvisade så kallade LYFT platser. Övriga är i arbete eller studier eller de 15 % som är bedömda att i dagsläget inte stå till arbetsmarknadens förfogande. I detta finns drogproblem eller psykiskt mående där projektet kunnat konstatera att det finns ett vårdbehov som måste tillgodoses innan arbetsmarknaden är aktuell. Projektet har vid dessa tillfällen varit deltagaren behjälplig att ta nödvändiga kontakter. Som nämndes tidigare hat GT Vuxna vid fyra tillfällen köpt neuropsykiatrisk utredning. Några av de övriga har liknande insats på gång men då finansierad av annan aktör.

Sammantaget ger det alltså att 70 % på ett eller annat sätt kommit till arbete eller närmare egen försörjning via studier eller fått sina stödbehov identifierade. Vanligtvis har det handlat om olika typer av neuropsykiatriska utredningar eller samtalskontakt utifrån ångest och depression. De 28 personer som fortfarande är inskrivna på Arbetsförmedlingen som arbetssökande återfinns företrädelsevis från de grupper som tagits in sent i projektet.

5.4 Slutsatser beträffande målgrupp

När projektet påbörjades fanns det vissa svårigheter med att definiera hur målgruppen egentligen såg ut. Såväl projektgruppens som de deltagande aktörerna upplevde viss förvirring och frustration. Så här i efterhand kan vi förstå orsakerna till detta. Det är svårt att definiera målgruppen utifrån att situationen för var och en är extremt olika och därmed också behovet av stöd. Visst går det att med kvantitativa mått definiera en målgrupp såsom ålder, kön eller tid i utanförskap, men att ge sig på en målgruppsdefinition utifrån behov är svår och egentligen helt onödig.

Projektet har haft möjlighet att tillgodose många av de behov som uppmärksammats och ett successivt lärande har skett. Emellanåt har dock diskuterats att det hade varit önskvärt med ett försteg innan GT Vuxna där man arbetade mer arbetsförberedande med behov som inte kunnat tillgodoses hos GT Vuxna. Trots allt har GT Vuxna varit väldigt inriktat mot arbete eller studier. Det som är viktigt att komma ihåg och som är en framgångsfaktor för projektet är förståelsen för att en omställning från lång sysslolöshet till aktivitet måste få ta tid och stödet måste finnas över en längre period. Lärdomen är att övergången till arbete eller studier skall ske stegvis även om ett fullständigt arbetsutbud finns. Häri ligger naturligtvis att också stöd till en eventuell arbetsgivare icke är att förglömma.

Erfarenheten har visat att det inte alltid är mest fruktsamt att öka farten om man vill nå målet. Man behöver också vara uppmärksam på om man åker på rätt väg. De stöttande och motiverande insatserna som kan ges under denna resa behöver vara långsiktiga för att få ett hållbart resultat på sikt. Emellanåt har det upplevts något frustrerande att inte tid funnits till nödvändigt stöd över tid. Att förändra exempelvis beteendemönster tar tid.

En kanske oförutsedd positiv effekt av projektet beträffande målgruppen är att GT Vuxna har identifierat faktorer som tidigare inte varit lika kända. Projektet har identifierat den psykosociala ryggsäcken som den viktigaste faktorn till utanförskap. Stödet för att lätta denna ryggsäck kan inte vara manualbaserat utan formas efter varje unik situation. I dagsläget finns få verksamheter som arbetar med denna holistiska människosyn för en ickehomogen grupp. Individerna passar inte in i någons ordinarie verksamhet med de traditionella insatserna. Som en konsekvens av denna ryggsäck har projektet lyft fram det relativt stora behandlingsbehov som finns hos denna målgrupp som länge befunnit sig utanför arbetsmarknaden. Även om

misstanke kan ha funnits så har projektet lyft upp problematiken på bordet. Projektet har även kunnat konstatera att hjälpbehoven inte nödvändigtvis behöver vara så avancerade men att de behöver finnas över tid.

Inte sällan finns det en neuropsykiatrisk problematik som behöver uppmärksammas och individen behöver stöd med att hitta strategier för att klara av såväl fritid som arbete. Upplevelsen är att projektet till stora delar kunna tillgodose dessa behov men att stödet hade behövts finnas över längre tid i en permanent verksamhet. Av antalet personer med denna typ av problem är det förmodligen bara toppen av ett isberg som synliggjorts i GT Vuxna. De samverkande myndigheterna står här inför en liten utmaning att försöka öka kompetensen kring denna grupp för att erbjuda rätt och långsiktigt stöd.

Avslutningsvis kan nämnas det nästan omvända förhållandet som visats sig utifrån att 60 % av deltagarna beräknades återgå till aktualiserande myndighet. Förvisso stämmer denna siffra relativt väl beträffande Socialtjänsten då GT Vuxna identifierat vårdbehov som måste tillgodoses och kommunen bär fortfarande en del av den kostnaden. Beträffande inskrivna på Arbetsförmedlingen så kan vi konstatera att projektet bidragit till att 70 % av deltagarna idag är i arbete, studier eller bedömda inte står till arbetsmarknadens förfogande.

5.5 Analys och slutsatser av styrningen av projektet

Styrgruppen har haft regelbundna träffar med stående punkter på dagordningen. Det har funnits en tydlig samsyn från samtliga aktörer kring projektets verksamhet och inriktning. Frågor från personalgruppen har lyfts via koordinatorn till styrgruppen. Ofta har det handlat om rena verksamhetsfrågor och frågor som rör ekonomin. Ofta har respons kunnat lämnas omgående eller dock senast vid påföljande möte. Styrningen av projektet har upplevts fungera väl. De största svårigheterna har egentligen funnits i den praktiska hanteringen av ekonomin. Arbetsförmedlingen i egenskap av projektägare har inte riktigt de nödvändiga administrativa systemen för att hantera denna typ av samverkan. Förmodligen hade administrationen förenklats betydligt om någon annan av de samverkande aktörerna förvaltat ekonomin.

5. 6 Analys av samverkan

Förutom på styrgruppsnivå har samverkan skett genom rekryteringsgruppen och genom kontakt handläggare emellan. En strävan från projektets sida har varit att vara lyhörda för hur respektive aktör önskar kommunicera med projektet. På den operativa nivån har samverkan främst skett genom kontakter mellan Socialtjänsten och GT Vuxna. Detta till stor del förklarat av att handläggaransvaret för deltagarna övertas av Arbetsförmedlingens coacher i projektet medan ekonomihandläggarna på Socialtjänsten bibehåller handläggaransvaret. Samverkan med psykiatrin har företrädesvis de sista tio månaderna ägt rum med arbetsterapeuterna i projektet samt med en form av handledning via ansvarig på psykiatrin. Försäkringskassans roll tydliggjordes under senare halvan av projektet och har fungerat bra vid de behov som uppstått.

Under det första året ägde regelbundna träffar rum på både Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten för att informera om såväl verksamheten som aktuellt resultat. Under senare halvan av projektet var behovet av dessa träffar inte lika stort. Samverkan med Försäkringskassans är egentligen den funktion i projektet som kunnat utvecklas mest. I inledningsskedet fanns vissa oklarheter med hur den konsultationstid som var avsatt skulle användas. Möjligtvis kan det vara en del av en förklaring till varför samverkan inte

utvecklades i önskvärd inriktning. Men den största orsaken står nog att finna i att projektet hade en tydlig inriktning mot arbete eller studier och att det fanns vissa oklarheter beträffande målgruppen för projektet initialt.

En intressant utveckling beträffande samverkan har skett i Psykiatrins roll i projektet. Till en början fanns det vissa oklarheter i hur psykologkonsultationen skulle användas. Att gå från två timmars psykologkonsultation varannan vecka till två timmars arbetsterapeutisk dito för att i slutändan hamna på två deltidsanställda personer i verksamheten visar på en lärande organisation, ambitiös projektgrupp och lyhörd styrgrupp.

De signaler som projektet fått har varit att de samverkande aktörerna har varit nöjda och att samverkan fungerat väl. En enkät som nyligen skickats till Socialtjänstens handläggare visar de svar som inkommit att samtliga är mycket nöjda med projekt GT Vuxna. Det som lyfts fram är att den löpande återkopplingen som skett från projektet, engagemanget från coacherna, det individuella upplägget och att det äntligen har funnits någon verksamhet som riktat sig till denna målgrupp. Det som påtalas som mest negativ är att projektet avslutas. Ett hinder som ibland upplevts från såväl coacher som samverkande aktörer, har varit att projektet har varit lokaliserat utanför centrum. Detta har inneburit viss tidsåtgång för att träffas i trepartssamtal kring en deltagare. Det har även inneburit vissa problem för deltagare att ta sig till och från GT Vuxna. Ett onödigt moment för en ibland redan svårmotiverad grupp.

Under projekttiden har sammanlagt tre olika studentgrupper från Umeå Universitet genomfört uppsatsarbete med inriktning mot GT Vuxna. I en av dessa undersökte fyra studenter från psykologprogrammet, med utgångspunkt i nätverksforskning och kommunikationsteori, eventuella samband mellan individers position i nätverk och deras upplevelse av kommunikationen. Resultaten i studien tyder på att det i nätverket GT Vuxna finns en välfungerande kommunikation som upplevs lika oberoende av position i nätverket. Den andra uppsatsen studerade myndighetssamverkan utifrån ett deltagarperspektiv. Deras konklusion blev:

> *”Resultaten visade att informanterna upplevde sig hjälpta samt projektet som kvalitativt annorlunda tidigare myndighetsinsatser. Resultatet antogs komma av en kombination av faktorer; personlig kontakt/omsorg, en förtroendefull och samarbetsinriktad relation, möjlighet att påverka projektets utformning och det egna deltagandet och ett öppet klimat. Av resultatet framkom att projektet lyckats fånga upp individer som var myndighet för sig inte lyckats hjälpa samt brutit den negativa spiral som informanterna befunnit sig i. Resultatet bör tolkas med viss försiktighet på grund av det begränsade urvalet av informanter. ”*

De båda uppsatserna finns i dess helhet att tillgå på GT Vuxna och Umeå Universitet.

När det gäller att hitta sätt att dokumentera insatserna för individen har projektet valt att använda Arbetsförmedlingens interna dokumentationssystem (AIS) för löpande information. Samtliga träffar med deltagaren har naturligtvis inte dokumenterats i AIS utan bara sådant som anses föra ärendet framåt. Vid behov har handskrivna tjänsteanteckningar kunnat följa individen. Vid avslut från projektet har en avslutsdokumentation gjorts med en kort sammanfattning om GT Vuxnas insats. Denna dokumentation har därefter fått skrivas under av personen och delgivits samverkande myndigheter och sparats i arkivet på

Arbetsförmedlingen. Arbetssättet med hur dokumentationen har skett har fungerat tillfredsställande. Inledningsvis fanns en ambition att utveckla ett eget dokumentationssystem. Vartefter projektet löpte fann vi att något sådant behov inte fanns.

I samverkan mellan myndigheter får man av och till höra att samarbete omöjliggörs på grund av att regelverken sätter stopp för det. Projektet har inte upplevt några större problem beträffande att regelverkets utformning skulle vara ett hinder för samverkan mellan myndigheter. Däremot kan det konstateras att regelverken hos respektive myndighet kan vara svåra för många av deltagarna att leva upp till. Inte av ovilja utan av oförmåga. Av den anledningen har projektet nödgats vara flexibel i vissa tolkningar av regelverket. Exempelvis har en förfrågan till deltagaren om han eller hon önskar kvarstå som arbetssökande inte behövts skickas om denne uteblivit till en träff, då erfarenheten säger att för en del kan det vara svårt att bland annat hålla rätt på tider.

För att ytterligare beskriva hur upplevelsen av samarbetet har varit har rekryteringsgruppens kontaktpersoner på Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen samt projektets arbetsterapeuter från Psykiatrin nedan fått beskriva arbetet med GT Vuxna.

Umeå 2010-05-05

Rekrytering till GT (Gemensamma taget vuxna)

Styrgruppen har träffats regelbundet ca 2 veckor innan varje gruppstart. Då har respektive myndighet fått presentera en tänkbar kandidat till GT. Via dessa diskussioner har det kunnat ge en liten vägledning om vad som skulle vara bra för just denna klient. Detta för att underlätta i det fortsatta arbetet i projektet, att kunna ge klienten rätt hjälp/stöd för att komma framåt till sysselsättning/arbete/studier eller någon annan insats. Vid varje rekryteringsträff har det funnits många tänkbara klienter till kommande gruppstart vilket inneburit att en del fått vänta till nästa start, så underlaget har varit stort.

Samverkan mellan deltagande aktörer i GT är en viktigt del i arbetet för att kunna hjälpa våra klienter vidare till egen försörjning eller andra alternativ som kan ge dem en ökad livskvalitet. Många av våra klienter har många års frånvaro från arbetsmarknaden vilket försvårar deras inträde på arbetsmarknaden. Socialtjänsten hinner ej som ensam myndighet ge rätt stöd till dessa klienter vilket de behöver för att komma vidare mot arbete.

Samverkan har fungerat mycket bra med en ständig återkoppling från GT om hur det går för klienterna. Alla handläggare på socialtjänsten är mycket nöjda över den uppföljning som gjorts via mail eller telefon från GT.

Projektet GT har varit mycket bra och de flesta handläggare på socialtjänsten anser att detta behövs för att kunna hjälpa många av våra klienter vidare mot ett arbete.

Ing-Marie Nökleby
Socialsekreterare
Umeå Kommun

Gemensamma Taget- Vuxna

I initialskedet av projektet upplevde jag att det fanns en del otydligheter dels kring hur formerna i rekryteringsarbetet skulle ske samt kring en gemensam bild avseende målgruppen.

I projektbeskrivningen av GT-vuxna definierades målgruppen för deltagande i projektet med individer med oklara förutsättningar som stått utanför arbetsmarknaden länge samt där det inte finns ett tydligt/dokumenterat arbetshinder. Dessa formuleringar skapade en del frågetecken kring deltagande för personer med funktionshinder.

Vidare saknades initialt en kommunikation mellan de berörda myndigheterna kring de ärenden man aktualiserade till beredningsgruppen samt att det var en otydlighet avseende samtycke/sekretess.

Försäkringskassans deltagande med ärenden och representation i beredningsgrupp upplever jag har varit mycket otydligt. De handläggare från Fk som i början av projekttiden var i kontakt med mig med funderingar kring ärenden, hade inte heller de någon tydlig bild över vilka ärenden från deras myndighet, som skulle kunna vara aktuelle för deltagande.

Efterhand upplever jag att rekryteringsarbetet fungerat allt bättre. Att det successivt kommit att bli en gemensam samsyn över vilka ärenden som tillhört målgruppen, samt att de föreslagna personerna funnits aktuella hos berörda myndigheter. Samarbetsformerna och rutinerna kring rekryteringstillfällena har kommit att fungera mycket bra och där samarbetet med socialtjänsten har varit mycket bra. Både avseende nya ärenden till GT men även kring samarbetsrutiner för att förbereda nygamla ärenden, men även kring ärenden som inte bedömdes tillhöra målgrupp utan initialt vara i behov av annat stöd.

Handläggare vid socialtjänsten har genomgående varit bättre än Af på att föreslå ärenden till GT, men att det efter hand kommit att få mindre betydelse då de flesta ärendena ändå funnits aktuella hos respektive myndighet.

I projektbeskrivningen hade man beräknat en tidsåtgång på ca 2 dagar/rekryteringstillfälle och handläggare. En beräkning som jag upplever stämt väl, då jag vid varje rekryteringstillfälle behövt ca 15-18 tim i för och efterarbete.

Sammantaget tycker jag att det har kommit att fungerat mycket bra och att Gemensamma Taget- Vuxna har varit ett bra projekt. Jag vill även framhålla att jag tycker att ni har gjort ett fantasiskt jobb med bra resultat och beklagar att det inte blev någon fortsättning.

Magnus Wikner, Arbetsförmedlingen.

För att komplettera bilden av samverkan har även arbetsterapeuterna i projektet nedan beskrivit sitt arbete i projektet.

Arbetsterapeutisk intervention GT-vuxna

Syftet har varit att genom utredning av vardagsfungerande rutiner möjliggöra ökad anställningsbarhet.

Problem som identifierats har varit ”ickefungerande” vanor och rutiner gällande till exempel dygnsrytm, matvanor, inaktivitet och bristande socialt nätverk. Svårigheter att organisera tid och strukturera sin vardag för att få bättre framförhållning och kontroll.

Utredning Vardagsfungerande

- *Aktuell aktivitetsanamnes*
- *Önskvärd förändring*

Upprättande/Återtagande av funktionella vanor och rutiner

- *Beteendeförändring*
- *Hemuppgifter*
- *Träning*

Uppföljning av deltagarens prioriterade aktiviteter.

Vidmakthålla uppnådda mål.

Initiera behov av miljöanpassning i boende/samhälle och på arbetsplats och samverka med ansvariga inom landsting, arbetsförmedling och arbetsplats.

Hänvisa till kontakter för behov som inte faller under GT-s riktlinjer.

Vi har i teamet bidragit med kunskap om hur människan, miljön och den uppgift som ska utföras samspelar och påverkar aktivitetsutförandet. Att vardagsstruktur och planering påverkar våra livsdomäner och bättre fungerande generellt och definitivt för återgång till arbete/studier/arbetsträning.

Under vårt deltagande i GT-vuxna har det blivit tydligt att för att återta/upprätta funktionella vanor och rutiner behövs det tid, strukturerat stöd och uppföljning i att vidmakthålla uppnådda mål. Att se den enskilde individen och vara lyhörd för hans/hennes behov av förändring är av yttersta vikt för att nå målen.
Basprogrammet ger deltagarna struktur och sammanhang som påverkar vardagens vanor och rutiner på ett positivt sätt. När Basprogrammet avslutats ökar risken för att uppnådda mål inte kan vidmakthållas i väntan på arbeta/studier/arbetsträningsplats. Stödet för vidmakthållande är en viktig del som i framtida arbetsrehabilitering bör utvecklas.

Hjördis Ahlm, AnnCatrine Jonsson, Arbetsterapeuter, Psykiatrin.

5.7 Slutsatser beträffande samverkan.

Framgångsfaktorer för en lyckad samverkan är att i ett tidigt skede kolla av med samverkansaktörerna eller beställarna av tjänsten hur de önskar att samarbetet skall se ut. Att vara utförare av en verksamhet kräver stora mått av lyhördhet men också att kunna visa på framgångar som verksamheten åstadkommer. Till en början var det svårt att visa på alltför goda resultat vad gäller personer till arbete eller studier men GT Vuxna försökte då förklara innehållet i verksamheten och att det fanns en någorlunda genomarbetad långsiktig strategi för hur resultaten skulle kunna bli goda.

Projektet har medvetet arbetat med att vinna legitimitet bland samverkansaktörer då avsaknaden därav identifierades tidigt som ett hot mot projektet i den SWOT analys som gjordes hösten 2008 av coacherna. Därefter har GT Vuxna successivt arbetat med att hitta den nödvändiga logistiken och inarbetat den som en rutin i arbetet. Den samverkan som upplevts som svårast att hitta rutiner för var hur Försäkringskassans roll skulle se ut. Orsaken till detta

står nog till viss del att finna i att projektet hade en tydlig inriktning mot arbete eller studier och med en formulering i projektbeskrivnings som förmedlade att ”inga dokumenterade funktionshinder” skull få finnas hos målgruppen. En annan förklaring kan vara att aktualiseringen till GT Vuxna för personer inskrivna hos Försäkringskassan skulle ske via Arbetsförmedlingens representant i rekryteringsgruppen. Med den här konstellationen blev inte Försäkringskassan den naturliga del av projektet som till en början vara tanken. Ett nytt avstamp togs då med hjälp av styrgruppen och två försäkringsspecialister utsågs till att vara kontaktpersoner för GT Vuxna.

Slutsatsen beträffande detta är nog att samverkansaktörer som har liknande roller och uppdrag också initialt skall organiseras lika i verksamheten. Om det sen visar sig att deras roller inte förblir lika kan det justeras med den ökade kunskapen. Möjligtvis hade det varit önskvärt med en personlig handläggare från Försäkringskassan på plats i projektgruppen för att på ett bättre sätt kunnat stödja individer som vid den samlade bedömningen inte har fullständig arbetsförmåga. Förmodligen hade detta medfört att fler deltagare i projektet aktualiserats från Försäkringskassan då handläggarna där fått en naturlig väg in. Förmodligen kan det också vara så att några fler deltagare sökt om varaktig sjuk eller aktivitetsersättning, då denna kompetens kunnat komplettera en ibland bristfällig kunskap i projektet.

De problem eller hinder som har dykt upp löses ofta pragmatiskt mellan coacherna och handläggare inom myndighet eller av styrgruppen. Det som upplevts som mest problematiskt har varit formerna för hur inköp till projektet skulle göras. All ekonomisk hantering har skett via rekvisitioner som endast koordinatorn till en början hade möjlighet att använda. För framtiden behöver en smidare lösning utverkas om samverkan mellan myndigheter skall underlättas.

Projektet har som nämndes ovan haft konternuerlig kontakt med ordinarie handläggare för att berätta om nuläget för individen. Därutöver genomförde projektet vår och höst en större informationsträff där handläggare från myndigheterna gavs möjlighet att få aktuell information och att ställa frågor direkt till projektet. Den löpande informationen från projektet och de personliga kontakterna har upplevts som väldigt positiva och är förmodligen den viktigaste framgångsfaktorn.

Formerna för hur rekryteringsgruppen skulle arbeta klarnade efter ett par träffar och som framgår av kontaktpersonernas beskrivning ovan har det överlag fungerat väl. När det gäller dokumentationen i projektet försökte vi ställa frågan vem det är vi dokumenterar för. Vi kom underfund med att dokumentationen i AIS och en avslutsdokumentation var tillräckligt för verksamheten.

När det gäller förändringen av Psykiatrins roll till en arbetsterapeutisk intervention i projektet kom en viktig del av det holistiska synsättet på plats. Genom att komplettera mående och arbetsmarknad som tidigt arbetades med i GT Vuxna, har arbetsterapeuternas fokus på rutiner i vardagen markant ökat varje individs möjligheter till att långsiktigt behålla en anställning eller lyckas med studierna. Livet är en helhet och måste så också bemötas. I dagsläget inryms inte denna helhetssyn hos någon av de enskilda samhällsaktörerna och behovet av samverkan är därför stort. I vissa avseenden större än det GT Vuxna kunnat erbjuda.

Slutligen bör även arbetsgivarperspektivet lyftas in i samverkan även om de inte tillhör projektets samverkansaktörer. Projektet har haft möjlighet att upparbeta goda relationer med de arbetsgivare som projektet haft kontakt med. Det är egentligen ingen större skillnad i

samverkan mellan myndigheter och i samverkan med arbetsgivare. Genom att arbeta upp ett förtroende för det arbete som utförts och strävat efter att överträffa de förväntningarna som funnits på samarbetet, har projektet genom en tydlig kommunikation vunnit respekt hos arbetsgivare. Det har visat sig finnas många arbetsgivare med ett stort socialt patos som vi som myndigheter behöver samverka mer med och vara rädda om.

5.8 Analys av personalgruppen

Projektet har eftersträvat att hitta hur verksamheten bäst kan tillvarata respektive coach kompetens. Efter ett visst sökande kan det nog konstateras att projektet relativt väl hittade rollerna för hur respektive kompetens skulle användas vid olika typer av frågeställningar. Sammansättningen av gruppen både vad gäller kompetens men också personlighet är absolut en framgångsfaktor för ett lyckat resultat och ett gott arbetsklimat. Arbetsglädje och högt i tak i arbetsgruppen smittar av sig på deltagarna och hjälper till att bryta fördomarna mot myndighetspersoner som det ofta finns relativt gott om i den grupp som projektet mött.

Inledningsvis i projektet har deltagarna fått möjligheten att lyfta upp tidigare erfarenheter från myndighetskontakter. Den bild som målas upp har varit allt annat än positiv. Naturligtvis har det funnits exempel på positiva erfarenheter men den klart övervägande delen visar på negativa erfarenheter. Många upplever sig blivit otrevligt bemötta, missförstådda och hänvisade runt. Av den anledningen har projektet försökt arbeta utifrån ett professionellt bemötande för att visa upp en annan sida av myndighetspersoner än vad deltagarna varit vana att möta. Coacherna har försökt vara lättillgängliga med korta ledtider och försökt bygga närhet och förtroende som erfarenhetsmässigt visat sig enormt viktigt för att nå framgång i en grupp som har mindre goda erfarenheter från tidigare myndighetskontakter.

Ytterligare framgångsfaktorer har varit att coacherna suttit tillsammans i ett kontorslandskap. Eventuella frågor har på ett enkelt sätt kunnat diskuteras. Samtal med deltagare har genomförts i angränsande samtalsrum. Genom nyfikenhet, engagemang och prestigelöshet har gruppen utvecklats till en väl fungerande enhet som vunnit erfarenheter som kan vara svåra att förmedla vidare genom dokumentation eller så kallat erfarenhetsutbyte med andra.

Ett lärande har naturligtvis skett successivt under projektet. Exempelvis har kunskapen kring neuropsykiatriska funktionshinder ökat bland annat tack vare arbetsterapeuternas inträde. Då ett flertal deltagare har haft denna typ av begränsning, diagnostiserad eller drag därav, har den ökade kunskapen kring detta naturligtvis bidragit till att deltagare kunnat få och förhoppningsvis också kunnat behålla ett arbete eller lyckas med studierna. Övergången till en aktivitet från sysslolöshet behöver ske stegvis med stöd även vid sidan själva arbetet eller studierna. Personalgruppen har här upparbetat en metodik som bland annat består av en del material kring strategier för upprätthållande av rutiner eller för eventuella krissituationer. En tilltro till varje individs förmåga att lyckas präglat av ett ömsesidigt förtroende förenat med tydliga krav eller förväntningar blir såtillvida helt avgörande. Det här är en balansgång som coacherna inte sällan ställts inför. Till en början fanns nog en överdriven tro från projektets sida att övergången till arbete eller studier kunde ske mer okomplicerat än vad som i många gånger visat sig vara fallet.

5.9 Slutsatser beträffande personalgruppen

Beträffande personalgruppens sammansättning kan konstateras att den fungerat på ett tillfredsställande sätt. Det har funnit en bra mix av såväl kompetens som personligheter som

fungerat bra ihop. Det som förenat har nog varit en gemensam värdegrund och en holistisk människosyn. Visst har det ibland varit stunder då det funnits önskemål och ytterligare kompetens i projektet som till exempel handläggare från Försäkringskassan eller psykolog eller kurator för samtalsstöd för en del individer som uttryckt sådana önskemål. I det stora hela har ändå coacherna och arbetsterapeuterna kunnat vara ett nödvändigt stöd. Där så inte varit möjligt har extern kontakt tagits.

En absolut framgångsfaktor beträffande personalgruppen har varit det flexibilitet som visats. Som beskrivits tidigare har situationen för varje deltagare varit unik och projektet har till stora delar anpassat verksamheten till varje individ i såväl basprogram som efterföljande planering. Vidare har personalen visat ett visst mått av mod i att prova nya aktiviteter trots att det inte alltid funnits ett tydligt slutmål.

.5.10 Analys av basprogrammet

Tanken har hela tiden varit att basprogrammet skall lägga en grund och förbereda deltagaren för att sedan efter basprogrammet fortsätta ett mer målinriktat arbete mot de mål som deltagaren själv varit med att formulera. Innehållet under de första fyra veckorna har överlag fått positiva omdömen från deltagarna. Det kan vara svårt att sätta samman ett program som ligger på en nivå som passar alla. Det blir alltid en kompromiss. Det fanns inte ett basprogram som var det andra likt då det hela tiden justerats utefter deltagarnas förutsättningar och de utvärderingar som gjorts av deltagarna. De sista basprogrammen hade dock en grundstruktur där bara små justeringar gjordes. För ett fåtal personer som uttryckt att de absolut inte vill arbeta i grupp har ett individuellt upplägg tillämpats. Detta har dock inte skett i någon större omfattning då dessa personer i regel befinner sig längre ifrån arbetsmarknaden och därmed inte varit målgruppen för projektet.

I begynnelsen av projektet genomfördes några studiebesök på andra orter där de flesta verksamheter påbörjats som gruppverksamhet, men övergått till att helt enskilt träffa deltagarna. GT Vuxna valde dock att behålla gruppverksamheten genom hela projektet även om det tidigt diskuterades att göra verksamheten helt individuell. Att behålla gruppverksamheten gjordes med anledning av att det finns ytterligare en dimension i verksamheter som bedrivs i grupp. Att interagera med andra och delta i det sociala sammanhanget på GT Vuxna påminner i viss utsträckning om den sociala interaktionen som blir en verklighet ute på en arbetsplats. Att kunna kompromissa, visa hänsyn i samtalet eller att passa tider är företeelser som för en del kan te sig självklara. Det skall dock inte underskattas och många behöver träna på detta sociala samspel vilket gavs möjlighet under basprogrammet. En positiv sidoeffekt är också att det funnits exempel på att ett antal personer börjat umgås vid sidan av GT Vuxna. För några kan nog det vara en nog så stor behållning då många deltagare haft ett begränsat socialt nätverk.

Upplägget med fyra veckors basprogram i grupp har fungerat väl och är till stor del på strukturell nivå förklaringen till framgången. Projektet önskade tidigt att göra det möjligt för deltagaren att efter de första fyra veckornas basprogram fortsätta komma till en daglig aktivitet men då med ett individuellt upplägg. Detta var inte möjligt då det helt enkelt inte fanns tillräckligt med plats i lokalerna. Många deltagare uttryckte att de genom sitt dagliga deltagande i basprogrammet under fyra veckor kommit igång med goda vanor och nödvändiga rutiner. Tyvärr förlorades dessa då den individuella planeringen efter basprogrammet sällan utmynnade i daglig kontakt med verksamheten. Av den anledningen hade det varit intressant att prova om resultatet kunnat bli bättre om deltagarna efter avslutat basprogram getts möjlighet att några dagar i veckan fortsätta besöka GT Vuxna.

Den genomsnittliga tiden för hur länge en deltagare har varit med innan personen har gått till arbete eller studier eller praktik är ca sju månader. Det finns ett spann mellan en månad upp till 14 månader innan deltagaren har kommit vidare till arbete. I en del fall där personen deltagit under lång tid i GT Vuxna innefattar perioden också en utbildningsinsats. Vid en närmare granskning av längden på deltagandet i GT Vuxna kan man se att personer som relativt tidigt kommit underfund med vad man vill göra och hur målet sett ut, också tidigare lämnat projektet. Grundförutsättningen är naturligtvis att personen varit anställningsbar och klarat av arbetsmarknadens generella krav, vilket inte alltid varit fallet initialt i GT Vuxna.

Emellanåt har det varit önskvärt med en liknande verksamhet som arbetade mer arbetsförberedande för personer som stod lite längre ifrån. På grund av ett relativt högt tempo i intaget av nya grupper var sjätte vecka har det inte funnits tillräckligt med tid för att i basprogrammet arbeta med dessa behov i önskad omfattning. Även om det inte har varit projektets uppdrag eller målgrupp så finns individerna och de behöver ett fördjupat stöd. Under basprogrammet har insatserna från coachernas sida till och från haft behandlande karaktär trots att detta inte var avsikten i projektbeskrivningen. Behovet har ändå funnits och gränsdragningen mellan vad som är behandling och inte är suddig.

Efter basprogrammets slut efter fyra veckor vidtog en individuell planering som såg olika ut för var och en. När en person till slut hittade arbete eller gick vidare till studier fortsatte projektet att ha kontakt med individen i syfte att försöka vidmakthålla upparbetade rutiner och få arbete och fritid att fungera tillsammans. Denna behållarfunktion har utvecklats successivt och det är utan tvivel så att tidsperioden med rätt stöd är en viktig faktor för att bryta ett sedan lång tid invant beteendemönster. Denna tid har inte alltid varit möjlig att uppbringa i projektet i önskad omfattning.

5.11 Slutsatser beträffande basprogrammet

Innehållet i basprogrammet har ständigt utvecklats under projektets gång beroende på dels coachernas egna idéer men framförallt utifrån deltagarnas utvärderingar. Att träffas varje dag under fyra veckor har varit en lämplig omfattning på basprogrammet. Däremot kan man ifrågasätta att ett nytt gruppintag skulle ske var sjätte vecka. Mer tid hade nog egentligen behövts till varje grupp. Till och från diskuterades att basprogrammet kanske skulle vara tre dagar per vecka men då under en längre period. Detta var dock inte möjligt med anledning av projektets planering som formulerade att ett nytt gruppintag skulle ske var sjätte vecka. Utifrån att det tar tid att ändra ett beteendemönster hade nog ett upplägg med ett längre basprogram, inte nödvändigtvis med träffar varje dag, varit att föredra.

Syftet med basprogrammet, att förbereda deltagaren för eget jobbsökande eller studier, har fungerat på ett tillfredställande sätt. De utvärderingar som gjorts löpande har gett basprogrammet höga betyg. Vid sidan av själva utbildningsinslagen har det funnits sidovinster med basprogrammet. Deltagarna har fått möjlighet att interagera med varandra i samarbetsövningar och diskussioner som påminner om det man kan ställas inför på en arbetsplats eller i en studiesituation. Några personer har till en början uttryckt en oro för att arbeta i grupp, men har under basprogrammet övervunnit rädslan.

Det individuella upplägg som praktiserats på ett fåtal personer som absolut inte vill vara i grupp hade behövts utvecklas ytterligare. Främsta orsaken till att så inte blev fallet var att det relativt sent i projekttiden beslutades att projektet skulle prova detta upplägg. En slutsats som ändock kan dras utifrån denna försöksverksamhet är att det finns behov av en funktion som

också stödjer denna grupp och som har mer av en behandlande karaktär. Här skulle man kunna tänka sig en verksamhet som arbetar betydligt mer med självförtroende och självkänsla i kombination med social träning. Det hade också varit önskvärt att i vissa enskilda fall när individen gått till arbete eller studier kunna lämna vidare till verksamhet som har mer tid att arbeta med behållarfunktionen.

Således en form av trestegsmodell där första steget kan arbeta mer med självförtroende, självkänsla och social träning. Det andra steget arbetar med liknande verksamhet som GT Vuxna gjort och det sista steget skulle ha fokus på en behållarfunktion som stöttar individen till att behålla arbetet eller studierna genom att ha fokus på rutiner i vardagen. Det är uppenbart att det finns behov av stöd även efter att deltagarna lämnar projektet till anställning eller studier. Projektet har som tidigare nämnts haft en handfull personer som lämnat projektet till anställning men som tyvärr avbrutits av vanligtvis personliga skäl. Vikten av ett fortsatt stöd behöver utvecklas. I annat fall riskerar anställningar att bli kortvariga sådana och individen återvänder till arbetslöshet och bidragsberoende. Det finns helt klart intressanta utvecklingsområden beträffande basprogrammet som inte mäktats med under projekttiden.

6. Faktaruta

	Ålder	Kön	Antal
1. Antal deltagare sen projektstart	18-30	Män	32
	18-30	Kvinnor	10
	31-65	Män	41
	31-65	Kvinnor	11
2. Antal i arbete sen projektstart *(1)*	18-30	Män	12
	18-30	Kvinnor	2
	31-65	Män	20
	31-65	Kvinnor	7
3. Antal i studier sen projektstart *(2)*	18-30	Män	4
	18-30	Kvinnor	2
	31-65	Män	6
	31-65	Kvinnor	0
4. Antal som avbrutit sen projektstart *(3)*	18-30	Män	5
	18-30	Kvinnor	2
	31-65	Män	6
	31-65	Kvinnor	2
5. Antal som avslutats sen projektstart *(4)*	18-30	Män	32
	18-30	Kvinnor	10
	31-65	Män	41
	31-65	Kvinnor	11
6. Antal kvar i projektet	18-30	Män	0
	18-30	Kvinnor	0
	31-65	Män	0
	31-65	Kvinnor	0
7. Hade individen små eller stora möjligheter att påverka insatsen *(5)*	18-65	Alla	
8. Vilket betyg gav individen insatsen *(5)*	18-65	Alla	
9. Har individen upplevt att insatsen medfört att livssituationen försämrats eller förbättrats *(5)*	18-65	Alla	

7. Generell analys och slutsatser

Vid en övergripande analys kan det konstateras att det drygt tvååriga samverkansprojektet Gemensamma Taget Vuxna har varit ett lyckat projekt. De mål och förväntningar som fanns beskrivna i projektplanen har med råge infriats. Över 60 % av de knappt 100 deltagarna har gått till arbete eller studier vilket måste ses som godkänt med tanke på att den målgrupp som projektet vänt sig till är personer som befunnit sig utanför arbetsmarknaden en längre tid. Arbetsmarknaden har under den här tiden samtidigt upplevt en kraftig tillbakagång och hög arbetslöshet. Deltagarna har överlag uppskattat verksamheten och det fokus som legat på arbete men också uppgett att de förbättrat sitt mående genom deltagandet i GT Vuxna. De samverkande aktörerna uttrycker också sin tillfredsställelse på vilket sätt verksamheten hanterats och kommunicerats.

Under de här dryga två åren har projektet haft fokus på en känd målgrupp med okända behov. Med den psykosociala ryggsäcken identifierad har GT Vuxna belyst individer med en komplex situation som krävt individuella stödinsatser. Dessa insatser har absolut inte kunnat ges av någon av de samverkande aktörerna allena, men tack vare samarbete har många personer kommit till, eller närmare egen försörjning. Den tveklöst största förtjänsten av denna samverkan är naturligtvis deltagarna som fått chansen att ta makten över sina egna liv och bli självförsörjande.

Som nämndes ovan visar den samhällsekonomiska analysen en negativ lönsamhet på kort sikt för samtliga samverkande aktörer. Detta kan till stor del förklaras av att mätperioden i efterläget påbörjats efter bara sex veckors insats. Det vill säga att mätningen i stort sett har gjorts direkt efter att basprogrammet avslutats och inte då projekttiden avslutats. Detta har gjorts för att hinna med den andra mätningen inom projekttiden Det här innebär att mätningen i efterläget till stora delar består av tiden i GT Vuxna då genomsnittstiden för deltagande är cirka sju månader. Under den här tiden får deltagaren mycket stöd via coacherna och medför ur den aspekten en stor samhällsekonomisk kostnad i form av handläggningstid. Som kommenterats tidigare i rapporten är tiden med konternuerligt stöd en av nycklarna till att över 60 % har lämnat projektet till anställning eller studier. Att påbörja en mätning redan efter sex veckor kan då ge en skev bild av insatsen. Enligt den modell som använts skall mätningen i efterläget göras 12 månader efter att insatsen avslutats, det vill säga efter att man lämnat projektet. Payoff kommenterar också i sin rapport att analysen av GT Vuxna markant skiljer sig från liknande utvärderingar utifrån den korta insatstiden. Vidare kan en del av en förklaring till det kortskiktigt negativa resultatet förklaras av att de anställningar som påbörjats i regel har varit subventionerade sådana. Det är inte heller någon anmärkningsvärt att så är fallet då projektet vänt sig till en målgrupp som kan ha varit länge arbetslös och många gånger har behov av att kompensera för en funktionsbegränsning. För att få en mer rättvisande bild av de samhällsekonomiska konsekvenserna av insatsen har Samordningsförbundet beslutat att genomföra en ny mätning av efterläget.

Projektet har haft en tydlig arbetslinje och det har visat sig framgångsrikt att med en holistisk människosyn stötta individer utifrån deras agenda. En mix av kunskap i projektet om arbetsmarknaden och personlig utveckling i kombination förståelsen för fungerande vardagsrutiner har skapat ett vinnande koncept. Med motiverande och coachande samtal har deltagarna utforskat sina förtjänster och arbetat mot egna uppsatta mål. Delaktighet, tilltro till förmåga och engagemang är framgångsfaktorer som gjort verksamheten lyckosam. Det är centralt att förstå att förändringar måste tillåtas få ta tid, och att låta stödet fortgå en period

även när sysselsättning uppnåtts. I annat fall riskerar man att individen inte förmår behålla arbetet utan hamnar i nytt utanförskap. Naturligtvis har projektet haft sina tillkortakommanden och dessa har lyfts fram i rapporten om liknande verksamhet någon gång i framtiden skulle bli aktuell.

Såsom uppdragen är formulerade idag för respektive samverkande aktör är det svårt att implementera GT Vuxnas verksamhet. Delar därav är säkert möjligt och det finns i viss utsträckning redan idag. Det är dock helhetsgreppet som har varit framgångsfaktorn och det möjliggörs nog bara genom strukturerad samverkan.

Coacherna vill avslutningsvis tacka de personer som på ett eller annat sätt samverkat med GT Vuxna och kan inte annat än instämma i en av Socialtjänstens handläggare som i en slutenkät uttrycker ”Det sämsta med GT Vuxna är att det nu avslutas”.